



سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی

معاونت همکاریهای علمی و فرهنگی
اداره کل همکاریهای فرهنگی و امور ایرانیان خارج از کشور
اداره توسعه ارتباطات فرهنگی بین المللی زنان

"مقاومت حجاب زنان مسلمان در برابر پروژه اسلام هراسی"

تیرماه ۱۳۹۹

مقاومت حجاب زنان مسلمان در برابر پروژه اسلام هراسی

یازده سپتامبر ۲۰۰۱ میلادی مجموعه ای از حملات انتحاری در آمریکا به وقوع پیوست که گروه تروریستی القاعده عامل اصلی این حملات عنوان شد. پس از این ماجرا و با حجم وسیع تبلیغات ضد اسلامی کشورهای غربی در سطح جهان، شاهد تحولات بسیار زیادی به ویژه در منطقه خاورمیانه بوده ایم؛ به گونه‌ای که با وجود گذشت سالها از این واقعه هنوز آثار آن قابل بررسی است. از جمله تبلیغات غرب عباراتی همچون «ترور اسلامی» بود که در ضمیر ناخودآگاه مردم جهان به ویژه آمریکا و اروپا یک پیش‌داوری منفی علیه مسلمانان القا می‌کرد.

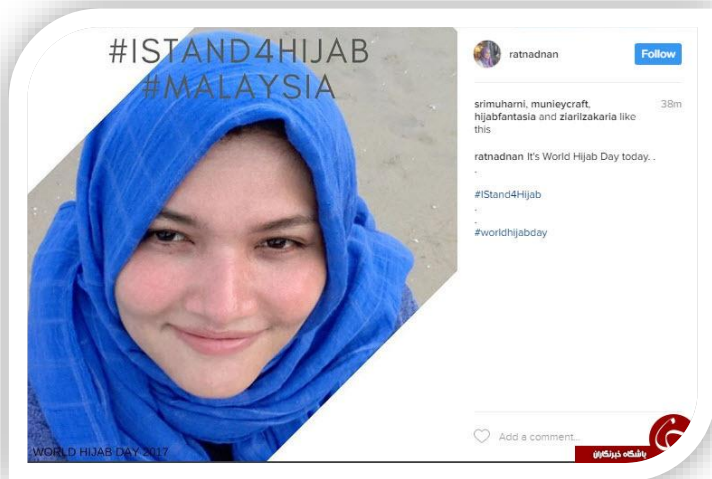
«اسماعیل کمال»، استاد دانشگاه قبرس طی مقاله‌ای که در بررسی حوادث ۱۱ سپتامبر نوشته است، ذهنیت مذکور را این گونه شرح می‌دهد: «محمد علی کلی، قهرمان و اسطوره سنگین وزن سابق بوکس جهان پس از این ماجرا به نزدیک یکی از بناهای تخریب شده در آمریکا می‌رود. یکی از افرادی که در آنجا حضور داشت از او این سؤال را می‌کند؛ ادعا می‌شود که این حملات کار مسلمانان است، شما نیز یک مسلمان هستید، چه حسی دارید؟ محمد علی در پاسخ با بیان اینکه تروریسم با هیچ دینی ارتباط ندارد، می‌گوید: شما نیز دینتان با «آدولف هیتلر» یکی است، من همان حسی را دارم که شماها دارید.»

از جمله اتفاقاتی که پس از جریان یازده سپتامبر شدت یافت حمله به نمادهای اسلامی به ویژه حمله به حجاب و زنان محجبه در برخی کشورها بود. به نحوی که جامعه مسلمانان جهان را به شدت نگران نمود و حتی موجب نوعی پنهان کاری در بین زنان و مردان مسلمان از جهت احساس عدم اطمینان از سوی جامعه اطراف به آنان گردید.

شرایط به سمتی پیش رفت که اسلام هراسی صورت صریح تری یافت و در این ضمن، پوشش اسلامی و به ویژه پوشش سر زن مسلمان، تبدیل به یک نشانه صریح بر وجود اسلام گرایی معرفی و در تعدادی از حکومت‌ها سبب اختلافات سیاسی و پیشنهادهایی در رابطه با ایجاد محدودیت برای حجاب گردید.

خبرگزاری تسنیم در گزارشی که خرداد ۹۹ پیرامون همین مساله تهیه نموده است، می‌نویسد: پس از واقعه ۱۱ سپتامبر و شیوع رفتارهای خشن و تبعیض‌ها، برخی از زنان مسلمان مجبور شده‌اند

روسری خود را بردارند تا حداقل از آزار و اذیت‌های جسمی خلاص شوند و از اشتغال و حقوق مدنی برخوردار شوند. آزار و اذیت‌های جسمی زن مسلمان و فرزندان او، محرومیت از اشتغال و حقوق قانونی حتی در دادگاه‌ها باعث می‌شود او حجاب را که بازتاب اعتقادات دینی او است، کنار بگذارد.



براساس گزارش‌های EEOC (کمیسیون فرصت‌های شغلی برابر در آمریکا) تعداد تبعیض‌های غیرقانونی علیه کارمندان مسلمان در سال ۲۰۰۹ بیش از دو برابر تعداد شکایات در سال ۲۰۰۴ است که نزدیک به یک سوم شکایات مربوط به تبعیض‌ها علیه زنان مسلمان است و ۲۵ درصد شاکیان این تبعیض‌ها را مذهبی و بعد قومیتی می‌دانستند. بنابراین زن مسلمان در علنی کردن ایمان خود به شکل حجاب دچار تنگنا است و اگر از تبعیض‌های مذهبی رها شود؛ معلوم نیست که بتواند از تبعیض‌های قومیتی و جنسیتی هم خلاص شود. برخی کارفرمایان آمریکایی بعد از ۱۱ سپتامبر با تغییر سیاست‌های مدیریتی، کارمندان زن مسلمان خود را اخراج کردند. همچنین اقامتگاه‌های بسیاری از زنان کارگر مسلمان از آنها سلب شد مخصوصاً زنانی که اصرار بر پوشاندن موی خود داشتند. خشونت و آزار جسمی زنان مسلمان و فرزندان همراه آنها از رفتارهای بی‌ادبانه تا ضرب و شتم و کشتن از دیگر پیامدهای اسلام هراسی در آمریکا است؛ گزارش‌ها حاکی از آن است که بعد از ۱۱ سپتامبر میزان خشونت فیزیکی علیه زنان مسلمان در آمریکا افزایش داشته است و در همه حمله‌ها از آنها پرسیده می‌شود که چرا خاک آمریکا را ترک نمی‌کنند؟"

از طرف دیگر جامعه آمریکایی از حضور کودکان مسلمان کنار بچه‌های آمریکایی در مدارس ناراضی هستند و آنها را عامل افزایش خشونت‌ها و قتل‌های مدرسه‌ای می‌دانند و معتقدند مادران مسلمان، تروریست تربیت می‌کنند. نفرت نسبت به دانش‌آموزان مسلمان و عرب به قدری است که مدیران و معلمان مدارس خطر آزار و اذیت کودکان مسلمان توسط دیگر دانش‌آموزان را به خانواده‌های آنها گوشزد می‌کنند. همچنین گزارشات بسیاری مبنی بر اینکه زنان مسلمان زیادی به علت پوشش

روسی از دادگاه‌های آمریکا بیرون رانده شده اند، این برخوردها زن مسلمان را برای ترک حجاب خود تحت فشار قرار می‌دهد.

شجاعت بانوی بنگلادشی

در چنین شرایطی "نظمه خان" زن مسلمان بنگلادشی ساکن نیویورک در سال ۲۰۱۳ تصمیم گرفت که اول ماه فوریه را روز جهانی حجاب بنامد و در این روز به طرح مشکلات زنان مسلمان محجبه و تجربیات آنان بپردازد. او در یازده سالگی از بنگلادش به ایالات متحده مهاجرت کرد، در نوجوانی بطور مداوم به خاطر حجاب در مدرسه و خیابان مورد آزار قرار می‌گرفت، اما پس از جریان یازدهم سپتامبر، سطح دیگری از قلدری و اذیت را تجربه کرد. نظمه می‌گوید: «توسط مردان تعقیب می‌شدم، به من تف می‌انداختند و "تروریست" و "اسامه بن لادن" خطاب می‌کردند. از من می‌پرسیدند، "چرا لباس معمولی نمی‌پوشی؟"، همواره در ترس و اضطراب به سر می‌بردم، آنها مرا به اسم و صفت‌هایی مانند "اسامه" یا "تروریست" صدا می‌زدند و این وضع به کابوس شبیه بود».

نظمه خان برای ارتباط با دیگر زنان محجبه که با همین تبعیض‌ها و چالش‌ها درگیر هستند، از آنان دعوت کرد تا تجربیات خود را در شبکه‌های اجتماعی به اشتراک بگذارند.

نخستین بار در سال ۲۰۱۳، کمپین روز جهانی حجاب (World Hijab Day) آغاز و در سال ۲۰۱۷ به یک سازمان غیر انتفاعی تبدیل شد، این سازمان مأموریت خود را مبارزه با تبعیض علیه زنان مسلمان از طریق آگاهی‌بخشی و آموزش اعلام کرد.

این سازمان هر ساله در روز اول فوریه به عنوان روز جهانی حجاب، مراسمی را برگزار می‌کند تا آگاهی عمومی درباره زنان مسلمان محجبه را که به همین دلیل با رفتارهای تبعیض‌آمیز مواجه می‌شوند، افزایش دهد. در سال‌های ابتدایی برپایی روز جهانی حجاب، در سراسر جهان هزاران نفر و بیش از ۷۰ نماینده از ۴۵ کشور دنیا حمایت خود را نشان دادند که شاهدهی بر گستردگی این مساله بود در سال ۲۰۱۶ نیز نمایندگان ۱۵۰ کشور در این روز شرکت کردند. بر اساس برآوردها در سال ۲۰۱۷، ۱۹۰ کشور در مراسم روز جهانی حجاب شرکت کرده‌اند.

البته مساله مخالفت برخی کشورهای غربی با حجاب زن مسلمان و اقدامات منفی آنها در ذهنیت سازی برای مخاطبین داستان تازه ای نیست و به قبل از حادثه یازده سپتامبر باز می گردد و از غم انگیزترین آثار آن ها می توان به قتل عام و هتک حرمت زنان مسلمان بوسنیایی در جنگ های دهه ۹۰ بالکان اشاره کرد و همچنین می توان از تراژدی حیرت انگیز قتل زن باردار مسلمان مصری در دادگاهی در آلمان در سال ۲۰۰۹ یاد نمود.

درباره تراژدی مروه شربینی

پس از تراژدی جنگ های بالکان، یکی از بارزترین نقض حقوق زنان در کشورهای غربی، قتل بانوی مسلمان مصری ساکن آلمان در سال ۲۰۰۹ به خاطر حجاب بود. "مروه شربینی" در پی طرح شکایت مبنی بر اهانت به وی به دلیل محجبه بودن، در دادگاهی در آلمان برای استیفای حق خود

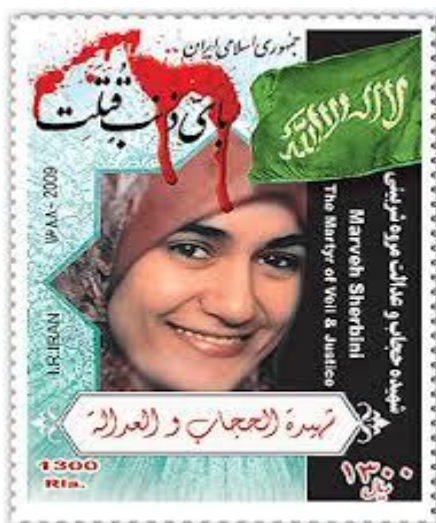


حاضر شده بود که توسط متهم پیش چشم پلیس و قضات، با ضربات پیاپی چاقو (۱۸ ضربه) جان باخت. وی در آن زمان، فرزند دوم خود را سه ماهه باردار بود. طی این سوءقصد، همسر شربینی که وابسته فرهنگی مصر در یکی از دانشگاه های آلمان بود برای کمک به همسرش وارد عمل شد که هدف گلوله پلیس قرار گرفت و در شرایطی بحرانی به بیمارستان منتقل شد. پسر ۳ ساله آنها نیز به دلیل تماشای این صحنه دلخراش مدت ها تحت نظر روانپزشک قرار گرفت.

قاتل شربینی، "الکس وینز" مرد ۲۸ ساله ی روسی با ریشه آلمانی بود که بعد از قتل مروه در همان صحنه جرم دستگیر و در نهایت به حبس ابد محکوم شد. جرم اولیه قاتل، ایجاد مزاحمت برای «مروه» در یک پارک و متهم کردن وی به «تروریست» بوده است. آنها، فقط به این دلیل که مروه زنی مسلمان و محجبه بوده است.



مردم مصر و مسلمانان جهان، این زن محجبه ی ۳۲ ساله را "شهیده ی حجاب" نامیدند و اقدامات ویژه ای برای فراموش نشدن شهادت مظلومانه وی و فرزندش انجام دادند. شورای مرکزی مسلمانان آلمان به همراه سایر جوامع اسلامی آلمان برای گرامیداشت خاطره این زن مسلمان، روز اول ژوئن را به عنوان روز مبارزه با نژادپرستی علیه مسلمانان نامگذاری کرده‌اند. "عبدالعزیز حامد" سردبیر روزنامه مصری "الشروق" در سرمقاله‌ای نوشت: اگر قربانی این حادثه در آلمان یک یهودی بود در جهان غوغایی به پا می‌شد.



در ایران از تمبر یادبود شهید حجاب «مروه الشربینی» رونمایی شد. دانشگاه تهران نیز در سالگرد شهادت وی، بورسیه بین‌المللی "مروه شربینی" را به زنان مسلمانی که به دلیل رعایت حجاب اسلامی مورد اذیت و آزار دولت‌های مختلف قرار می‌گیرند، به عنوان سمبل حمایت جامعه اسلامی ایران از آمیزه‌های اعتقادی، اعطا نمود.

اهداف بورسیه این گونه عنوان گردید:

- تشویق دانش پژوهانی که به دلیل رعایت اصول دینی مورد اذیت و آزار قرار می گیرند؛
- ایجاد بستر مناسب برای جذب دانشجویان و محققان اسلامی؛
- تعامل و گفتگو میان دانش پژوهان اسلامی جهت رفع تبعیض های اعتقادی؛
- حمایت از قربانیان تبعیض های نژاد پرستی.

در سال ۱۳۹۸ بورسیه "مروه شربینی" به مایا سینگ (سنگ)، دانشجوی هندی الاصل، به دلیل مقابله با نژادپرستی و تبعیض به مدت دو سال (از سال ۲۰۱۹ تا ۲۰۲۱) اعطا گردید.

نامگذاری روز عفاف و حجاب در ایران

در ایران روز ۲۱ تیرماه به عنوان روز حجاب و عفاف در تقویم رسمی ج.ا.ایران نامگذاری شده است که نشأت گرفته از یک قیام مردمی است. در سال ۱۳۱۳ رضاخان پس از سفر به ترکیه و با مشاهده تغییراتی که رژیم لائیک ترکیه به رهبری مصطفی کمال آتاتورک در جهت غربی کردن جامعه ی مسلمان ترکیه اجرا کرده بود، تحت تأثیر قرار گرفت و با توجه به زمینه های فکری خود بیش از گذشته، در راستای اسلام زدایی و به ویژه حجاب زدایی گام برداشت. وی معتقد بود حجاب زن مسلمان عامل عقب ماندگی است. در ادامه این نگاه در بهمن ۱۳۱۳، در افتتاح دانشگاه تهران، به دختران دستور دادند که بدون حجاب به تحصیل مشغول شوند.

رضاشاه همچنین دستور داد درشکه چی های مشهد و رفتگران تهران کلاه شاپو (کلاه تمام لبه فرنگی) بر سر گذارند. اجرای این برنامه از ابتدای خرداد ۱۳۱۴، علاوه بر شایعات مربوط به کشف حجاب، در مشهد تلاطمی ایجاد کرد. سرانجام آیت الله قمی پس از مشورت با تعدادی از رجال و روحانیان، برای جلوگیری از کشف حجاب و استفاده از کلاه شاپو، در ۹ تیر ۱۳۱۴ به تهران سفر کرد. انتشار خبر

محاصره محل اقامت ایشان در شهر ری از سوی حکومت پهلوی، موجب خشم و اعتراض مردم مشهد گردید و به کشتار بیرحمانه مردم در مسجد گوهرشاد در ۲۱ تیرماه ۱۳۱۴ انجامید.



آیت الله قمی مدتی پس از این کشتار، به عتبات عالیات تبعید شد و مأموران شهربانی درصدد دستگیری دوستداران ایشان از جمله شیخ محمدتقی بهلول برآمدند. تعداد زیادی از مردم (حدود دو هزار نفر) برای دفاع از حجاب در حرم مطهر رضوی و در مسجد گوهرشاد اقدام به تجمع اعتراضی کرده بودند که توسط عوامل رضا شاه پهلوی هدف تیراندازی قرار گرفته و به شهادت رسیدند.

پس از پیروزی انقلاب اسلامی ایران ۲۱ تیر سالروز قیام مردم مشهد علیه کشف حجاب رضا خانی به عنوان روز عفاف و حجاب نامگذاری شد و هر ساله طی یک هفته و با برنامه های متنوع از این شهدا و راه ایشان در دفاع از فریضه حجاب یادآوری می شود.